

La Transició: una revisió necessària?

Cinquena edició del cicle *Obrim la Memòria*

Aquest cap de setmana, Més per Sóller hem celebrat la cinquena edició del cicle *Obrim la Memòria*. Un cicle que té com a objectiu acostar i revisar el passat del nostre poble, del nostre país des d'un enfocament crític (això vol dir amb criteri) davant la necessitat de donar veu als que foren silenciats.

Més per Sóller defensa des dels seus inicis la necessitat de la Memòria històrica, la memòria col·lectiva, com un instrument de feina per al futur. Les bases d'una democràcia sana i viva passen per la necessària reparació de les víctimes de la guerra civil i de la dictadura.

Aquest any ens hem apropat a un període de la Història recent de l'Estat espanyol: l'anomenada Transició Democràtica (1975-1982). Per poder oferir un enfocament crític, des de la distància que ens suposen els ja 51 anys des de l'any 1975 que, amb la mort del dictador Francisco Franco, marquen l'inici de l'etapa.

Podríem definir la Transició com el procés de desmantellament de les estructures polítiques franquistes fins a la consolidació d'un règim democràtic fonamentat en la Constitució de 1978.

Per a aprofundir en el període ens acompanyaren la investigadora i professora, Elisabeth Ripoll, i l'investigador i antic professor, Sebastià Serra. Les seves xerrades varen fer possible captar una etapa, com és el de la Transició, d'una manera més completa, fins i tot, polièdrica.

Per una banda, **Elisabeth Ripoll** ens va apropar al període des d'una perspectiva feminista, amb les mobilitzacions de les dones com un element molt important en el canvi de mentalitat després de 40 anys de dictadura fortament repressora contra la dona. Va evidenciar la força de les mobilitzacions col·lectives per a derrotar el règim dictatorial franquista i el seu aparell. Per altra banda, **Sebastià Serra** amb la seva anàlisi acurada i profunda d'aquells anys va evidenciar la necessitat de ser rigorosos en política, defugint de la superficialitat interessada de la dreta.

Va ser una conversa molt estimulante que va partir de la triple mirada de Serra: la de ciutadà, que va viure la Transició en primera persona; la d'acadèmic i investigador en Història contemporània i la de polític, com un dels fundadors del Partit Socialista de les Illes (PSI) l'any 1976.

La part més artística va anar a càrrec d'un meravellós duet format per Margalida **Eugènia Canyelles**, a la guitarra, acompanyant a **Joan Xarrié**, que ens recità una selecció de poemes de Maria Mercè Marçal o Salvador Espriu, entre d'altres.

Per què la Transició?

La Transició no és tan modèlica com la varen vendre. És un concepte que ara mateix és objecte de debat perquè vertaderament ha condicionat (i molt) el funcionament de la democràcia espanyola fins a l'actualitat. És, per tant, un període de llums i ombres.

La mort del dictador no va suposar per sí sola el final d'una dictadura repressora i violenta, on les llibertats de les persones simplement no existien i l'únic que tenia valor eren els privilegis de les classes més adinerades i dels elements de suport a la dictadura. La Transició va ser això, un període on es va transitar d'un règim dictatorial a

un sistema democràtic, amb moltíssimes concessions per part dels grups contraris al règim.

Fruit d'aquest procés en surten una constitució que dona legitimitat a la monarquia borbònica i que acaba amb les aspiracions del moviment republicà i un bipartidisme que, amb matisos, s'ha mantingut fins a l'actualitat. Els pactes a porta tancada varen afavorir el relat oficial del mite del consens.

La necessitat de la xarxa

El que no podem oblidar i, sí s'ha posat sobre la taula aquests dies, és el paper que va tenir gran part de la ciutadania organitzada en associacions de veïnats, associacions d'estudiants, sindicats, partits i els col·lectius feministes que des de la clandestinitat i encara prohibides pel règim es van anar organitzant per fer possible l'enderrocament del règim.

Com ho feren? FENT XARXA, ocupant els carrers reivindicant l'espai públic.

Un espai públic que és nostre, de la ciutadania, i s'ha d'ocupar i omplir de debat, de qüestionament i de crítica. El diàleg obert i sincer d'allò que necessitam i d'allò que volem canviar.

Avui en dia, més que mai, hem de recuperar la feina de trobar-nos i de pensar de manera col·lectiva per rompre aquesta deriva individualista que l'únic que fa és ajudar a minvar els nostres drets.

Encara ens queden preguntes i dubtes sense resoldre que volem posar sobre la taula en una taula rodona que celebrarem el divendres dia 13 de març.

"La lluita de l'ésser humà contra el poder és la lluita de la memòria contra l'oblit"
Milan Kundera (escriptor txec).

Més per Sóller